

Jesaja 60
De tuinbonen van mijn moeder

Stef Schagen
(M.Div)

Folks, de OT “perfectum propheticum” en de NT “proleptische aoristus” helpen ons bij het lezen van de bijbel, en om de agenda van God te begrijpen wanneer wij de bijbel lezen. Want een tekst kan dus in de voltooide of tegenwoordige tijd staan terwijl het over een latere toekomst gaat, omdat de profeet, zoals Marty in Doc’s timemachine in Back to the Future, alvast vooruitsnelt back to God’s future, en de toekomst al beleeft alsof hij er zelf bij is. Wanneer hij terugkomt beschrijft hij de toekomst in een voltooide tijd om die zeker te stellen. Hij zegt: Het zál gebeuren want God heeft gesproken. Zie het artikel “Gods Timemachine” onder Charm.

Jesaja 60

Jesaja 60 is ook een goed voorbeeld. In Jesaja 60 tref je dit literair gereedschap meerdere keren aan. In vers 1 bijvoorbeeld: "Sta op, schitter, want je licht ís gekomen en de heerlijkheid van de Here ís over je verschenen". Omdat het Hebreeuws de tijden niet onderscheidt, verleden, heden en toekomst, hebben een aantal vertalingen het weergegeven als een voltooide tijd (ESV, KJV, NAS: “is gekomen”), andere maken er een (voltooid) tegenwoordige tijd van (NBG, SV, NIV: “je licht kómt, de heerlijkheid van de Here verschíjnt”). In het Hebreeuws: קָוַמְי אֲוֹרֵי כִּי בָּא אֹרֶךְ וַיְקַבֹּד יְהוָה עָלֶיךָ יְרֵחָ: . Hier wordt 2x zo'n profetische voltooide tijd gebruikt: בָּא en יְרֵחָ (de grammaticale term is: een perfectum). Maar wat gebeurt hier? De ballingschap moest nota bene eerst nog komen, Christus, het Licht der wereld (Joh.8:12), kwam pas 700 jaar later, en het herstel van Israël waarover Jesaja 60 gaat is nog niet compleet want Jeruzalem zou eerst vertrappt worden tot de tijden van de heidenen zijn vervuld en iedereen een kans heeft gehad in te stappen in 'Noachs' boot (Lucas 21:24). Maar Jesaja beleefde het allemaal al als voltooid en pent het zo. Zijn doel daarmee is duidelijk te maken dat het vaststaat dat het Licht komt en Jeruzalem hersteld wordt. Is dat al gebeurd intussen? Eigenlijk pas sinds 1948 zien wij voorzichtig Jeruzalem's herstel.

Hij stond al langs de kant van de weg

De profeet gaat verder na vers 1 met in de rest van het hoofdstuk te vertellen dat hij het herstel van Israël heeft gezien, alsof hij er zelf bij was dat het gebeurde. Hij stond niet alleen aan de Kribbe (Jes.9), hij stond als het ware ook al langs de kant van de weg, in zijn hoofd, door de Geest gegrepen, en zag de terugkeer van Israëls zonen en dochters voor zich voorbijkomen. Want in vers 4 komt er opnieuw 2x een profetische voltooide tijd: “Hef uw ogen op en zie rondom: zij allen verzamelen zich, zij komen tot u; uw zonen komen van verre en uw dochters worden op de heup aangedragen.” Zowel “verzamelen” als “komen” staan in een profetische voltooide tijd, vertaald met een tegenwoordige tijd (verzamelen, komen).

Wat een bemoediging van God klinkt daar door de profeet! Zo zéker is het herstel van Israël, dat de profeet gebruik maakt van literair geschut om het volk dat nog in ballingschap moet gaan op het hart te drukken dat God hen niet zal vergeten terwijl zij daar zijn en weggeworpen worden door Hem (Jeremia's naam), dat Hij een plan heeft, hen niet voor eeuwig zal verstoten maar Zich weer zal ontfermen en terugbrengen (Hosea). Dat zeiden overigens ook andere profeten, zoals Hosea: 'Al ben je een publieke Vrouw, Israël, ontrouw, Ik neem je terug'. Wat een God is de God van Israël! Als Hij gesproken heeft, dan kun je door een dal gaan maar je gaat niet zonder hoop.

Progressieve vervulling

Zijn plan in Jesaja 60 reikt zelfs tot in het Nieuwe Jeruzalem van Openbaring 21:26, wanneer in vers 5 staat: "want tot u zal de rijkdom der zee zich wenden, het vermogen der volken zal tot u komen". Jeruzalem zal verrijkt worden door de volkeren, staat er. Hoe moeten wij dat uitleggen? Haar poorten zullen altijd openstaan (vers 11). Wanneer is dat gebeurd? Je kunt het het beste nemen als een progressieve vervulling. Het komt allemaal niet in één moment maar in meerdere, en tot in het Millennium en daarna: Het begon met Koning Darius die zijn rijkdom gaf voor Zerubbabel's tempel na de ballingschap (Ezra 6:8-9), met Artasastha's opdracht in 444 v.Chr. tot de herbouw van Jeruzalem (Neh.2), heeft te maken met de instroom van heidenen in de Gemeente die deel kregen aan Israël's Nieuwe Verbond, en het zal verder gaan tijdens het Millennium en compleet zijn met het Nieuwe Jeruzalem wanneer het naar beneden komt (Opb.21:26, Hag.2:7 en Zach.14:14). "We will dance on the streets that are golden!"

Malloon

De NT proleptische aoristus en de perfectum propheticum helpen ons ook om de verwarring van het preteristisch gedachtengoed te ontrafelen, vooral als het over Israël gaat waarmee God niks meer zou hebben volgens deze interpretatie. Preteristen begrijpen niet alleen de trouw van God niet, maar lezen ook hun bijbel niet. Of ze nemen alleen die teksten die bij hun visie passen.

Misschien denk je nu dat ik een malloon ben. Mocht dat zo zijn dan neem ik dat voor lief, en dan was Jesaja dat ook. Hij moet zó verrukt zijn geweest dat hij gewoon niet kon zwijgen wat hij allemaal in Gods Timemachine had gezien toen hij terugkwam. Of misschien denk je dat ik teveel affectie voor Israël heb. Dat kan niet, want Gods hart zelf slaat op hol als Hij aan Jeruzalem denkt (Jer.31). Hoe dan ook begrijp ik je ook wel als je zegt dat je rechtsomkeert gaat bij het zien van Israël fanatici die meer de Israëlsche vlag prediken dan het Kruis.

Halfgare tuinbonen

Het doet mij denken aan de tuinbonen van mijn moeder. Ik groeide in de jaren 70 op achter het stationnetje van Heemstede-Aerdenhout en op een avond stond ik met mijn lampion, en vooral met een grote lege plastic zak voor snoep, klaar bij de voordeur voor Sint Maarten. Ik wilde net naar buiten snellen, toen mijn moeder in de keuken riep dat we eerst gingen eten. Het enige waar ik aan dacht was al dat snoep waarmee ik die zak zou vullen terwijl ik anderen de liedjes zou gaan laten zingen. "Waarom nog eten?", dacht ik. En dat werd direct bevestigd toen ik aan tafel aanschoof. Ik was nogal kort van lengte, reikte dus met mijn hoofd net boven de tafel, en keek vooruit naar mijn bord en zag daar een grote berg groen-grijze bonen op liggen. Nu was mijn moeder altijd goed voor me. Maar bij het zien van die tuinbonen had ik subiet geen trek meer, mede vanwege de gedachte aan dat snoepgoed. 'Waarom deze bonen eigenlijk nog?!', dacht ik. "Deze eet ik niet!", zei ik, waarop mijn moeder zei: "Je eet ze gewoon op!" Daarop zei ik: "Ik weiger die krengen op te eten!" Maar ze waren niet gaar. Na meerdere happen halfgare tuinbonen dacht mijn maag er net zo over als ik, en niet onterecht. Het heeft daarna nog lag geduurd voor ik mij een keer weer aan tuinbonen heb gewaagd en ik de kans kreeg mijn trauma te resetten.

Slot

Misschien is het met het pakken van Gods affectie voor Israël net zo: Je hebt net als ik in het verleden halfgare tuinbonen gegeten... en dacht: 'Never in my life. Hou op over Israël!' Je

wilde er geen hap van nemen vanwege hoe men het in de kerk bracht, halfgaar. Maar dan zeg ik je: Gods affectie is iets anders als kerkelijk fanatisme. Dan is het nu bij het lezen van Jesaja 60 misschien tijd om toch een hap van dat heerlijke profetische materiaal te nemen en die heerlijke tuinbonen van God eens uit te proberen? Hij heeft ze gaar gekookt. Want Jesaja 60-62 gaan over het herstel van Israël onder de natien, en Jesaja 60 begint met de volkeren die tot Israël getrokken worden. Daar hebben we nog niet alles van gezien.

Neem er een, zou ik zeggen.

Shalom, chevariem.